

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 3.05.01

Inventaris van de archieven van de Strafinstellingen te Dordrecht, 1814-1973

Versie: 06-11-2020

J. van der Meer

Nationaal Archief, Den Haag 1994

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het gevangeniswezen in Dordrecht in de negentiende en twintigste eeuw.....	7
Tot 1881: Huis van Arrest en van Bewaring.....	7
Na 1886: Huis van Bewaring.....	9
Nieuwbouw of sluiting?.....	11
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	13
De verwerving van het archief.....	13
Inhoud en structuur van het archief.....	14
Inhoud.....	14
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	14
Notulen en correspondentie.....	14
Registers van gedetineerden.....	15
Selectie en vernietiging.....	15
Verantwoording van de bewerking.....	15
Verantwoording van de inventarisatie.....	15
Verwant materiaal.....	18
Beschikbaarheid van kopieën.....	18
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	19
I ARCHIEF VAN HET COLLEGE VAN REGENTEN OVER DE STRAFINSTELLINGEN TE DORDRECHT, 1814 - 1942.....	19
ALGEMEEN.....	19
BIJZONDER.....	19
A. Organisatie.....	19
B. Reglementering.....	20
C. Financiën.....	20
D. Gebouwen en materieel.....	20
E. Personeel.....	21
1. Aanstelling.....	21
2. Functionering.....	22
F. Gedetineerden.....	22
1. Geneeskundige verzorging.....	22
2. Geestelijke verzorging.....	22
II ARCHIEF VAN DE CIPIER, RESPECTIEVELIJK DE DIRECTRICE EN DE DIRECTEUR VAN DE STRAFINSTELLINGEN TE DORDRECHT, 1814 - 1973.....	23
ALGEMEEN.....	23
BIJZONDER.....	24
A. Organisatie.....	24
B. Reglementering.....	25
C. Financiën.....	25
D. Gebouw.....	25
E. Personeel.....	25
F. Gedetineerden.....	26
1. Correspondentie over gedetineerden.....	26
2. Registratie.....	26

a). Inschrijvingsregisters.....	26
1 Periode 1814 - 1839.....	26
2 Periode 1839 - 1887.....	27
a. Huis van Bewaring.....	27
b. Huis van Arrest.....	28
c. Provoosthuis.....	28
d. Strafgevangenis.....	29
3 Periode 1888 - 1972.....	29
a. Strafgevangenis.....	29
b. Huis van Bewaring.....	30
b). Indices.....	31
c). Bijzondere registratie.....	32
3. Regime.....	33
4. Orde- en tuchthandhaving.....	34
5. Arbeid.....	35
6. Verzorging.....	35
7. Ontspanning.....	35
G. Vertegenwoordiging in andere organen.....	36
1. Commissie van Toezicht.....	36
2. Reclasseringsraad te Dordrecht.....	36
3. Regionale en landelijke overlegorganen van het gevangeniswezen.....	36
III ARCHIEF VAN DE DIENSTCOMMISSIE BIJ HET HUIS VAN BEWARING TE DORDRECHT, 1961 - 1972.....	38
DOCUMENTATIE.....	38
Bijlagen.....	39
Concordans.....	39

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Strafinstellingen te Dordrecht

Archiefbloknummer:

3360

Omvang:

346 inventarisnummer(s); ; 11,20 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Het archief bevat een aantal tekeningen.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Directeur der Gevangenen in Dordrecht

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief betreft de deel-archieven van het College van Regenten en van de Directie. Beide deelarchieven bevatten correspondentie en stukken over onder meer organisatie, reglementering, gebouwen en materieel. Het archief van de Directie bevat diverse series inschrijvingsregisters van gedetineerden, die toegankelijk zijn met behulp van alfabetische indices. Ook zijn er stukken over de zorg voor de gedetineerden.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (B). Bescheiden inzake nog levende personen zijn beperkt openbaar en kunnen slechts voor wetenschappelijk onderzoek worden geraadpleegd. Ontheffing wordt verleend door de directeur van het Nationaal Archief.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

Het archief kent geen materiële beperkingen.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Strafinstellingen te Dordrecht, nummer toegang 3.05.01, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Strafinstellingen Dordrecht, 3.05.01, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

GESCHIEDENIS VAN HET GEVANGENISWEZEN IN DORDRECHT IN DE NEGENTIENDE EN TWINTIGSTE EEUW

TOT 1881: HUIS VAN ARREST EN VAN BEWARING

Toen op 1 maart 1811 het reglement betreffende de rechterlijke organisatie en de administratie van de justitie voor alle departementen in het Franse rijk van kracht werd, werd in Dordrecht als hoofdplaats van het gelijknamige arrondissement een rechtbank van eerste aanleg ingesteld.¹ Dientengevolge werd volgens het 'Arrêté sur l'Organisation des Prisons' de gevangenis in Dordrecht omgedoopt tot 'Maison d'Arrêt' (Huis van Arrest). In 1814 werd de oude 'Conseil gratuit et charitable des Prisons' vervangen door het College van Regenten, onder het voorzitterschap van de burgemeester van Dordrecht, P. Repelaer.

De naam Huis van Arrest bleef gehandhaafd, maar in de praktijk deed het dienst als huis van arrest, huis van bewaring, provoost- en tuchthuis. In de afdeling die tuchthuis of strafgevangenis genoemd werd, werden gedetineerden hooguit voor drie maanden geplaatst. Degenen die een langere straf moesten ondergaan, werden overgebracht naar een grote strafgevangenis (meestal Rotterdam).

Omdat de gevangenen niet langer dan drie maanden in het Huis van Arrest verbleven, werd er geen arbeid voor hen georganiseerd. Ook mochten er om veiligheidsredenen geen werkzaamheden van buiten meegebracht worden. Dit had tot gevolg dat de gedetineerden uit verveling regelmatig voor problemen zorgden. Voor de regenten was dit een zaak van voortdurende aandacht.²

Het Huis van Arrest was gehuisvest op de bovenverdiepingen van het stadhuis van Dordrecht. Reeds in 1646 waren daar cellen gemaakt om zo de gevangenen onder hetzelfde dak te kunnen herbergen als politie en justitie.³ Op de eerste verdieping bevonden zich vijf vertrekken, waaronder twee cellen op de hoek Voorstraat-Raadhuissteiger die de 'Bak' heetten, het cachot en het vertrek dat de 'Treur- of Gijzelkamer' werd genoemd. Op de zolder bevonden zich nog eens negen cellen.

Er was echter in 1811 ruimtegebrek, zodat men bijvoorbeeld de veroordeelden en onveroordeelden niet altijd gescheiden kon plaatsen. Het stadsbestuur heeft toen aan het Conseil een kamer in het Stadskrankzinnigen- en verbeterhuis, ook wel het Blauwhuis genoemd, toegewezen.⁴ Deze ruimte werd tot en met 1818 gebruikt voor het plaatsen van de vrouwelijke gedetineerden. In 1812 kon men in totaal 50 personen herbergen;⁵ in 1818 sprak men van 40 tot 50.⁶

1 Keizerlijke Decreten van 18 oktober 1810, artt. 63-81 en van 6 januari 1811, art. 1; zie verder Beks, Berecht en gestraft, 34-36.

2 Zie het jaarverslag over 1837 in Rijksarchief in Zuid-Holland (RAZH), Archief van het Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland, 1814-1850, inv.nr. 2237 I, ingekomen stukken van de Gouverneur en de Gedeputeerde Staten 1e afd., d.d. 10-2-1838.

3 C.J.P. Lips, Wandelingen door Oud-Dordrecht (Zaltbommel 1975), 116-118.

4 Zie de brief d.d. 20-3-1818 van het College van Regenten aan de Gouverneur in RAZH, Archief Provinciaal Bestuur, 1814-1850, inv.nr. 1820, ingekomen stukken van de Gouverneur en de Gedeputeerde Staten, 1e afd., d.d. 1 april 1818.

5 RAZH, Archieven van de onder-prefect en de districtscommissaris van het arrondissement Dordrecht, 1811 - 1815, inv.nr. 139.

6 Zie inv.nr. 2: Bijlage bij ingekomen brief van de Gouverneur d.d. 7 april 1818.

In het laatstgenoemde jaar klaagde de *Medicinae Doctor der Gevangenen* J. Bodel zich ook over het gemis van een ziekenkamer. De zieken moesten onderzocht en verpleegd worden temidden van hun medegevangenen en de benauwdheid van de vertrekken (of hokken zoals hij ze noemde) leverde besmettingsgevaar op.⁷ Er werden plannen gemaakt om hiervoor een vertrek van het stadhuis in te richten, maar door onder andere een verbouwing in het stadhuis kwam het er niet van. Pas in 1840 en 1841 werden twee vertrekken waar tot dan toe gevangenen zaten, omgebouwd tot ziekenkamers voor mannen en vrouwen.⁸

In het jaarverslag over 1851 klaagden de regenten opnieuw over de behuizing om daarmee "... op eene zoo wenschelijke verplaatsing en alzoo verbetering der gevangenen alhier opnieuw aan te dringen. Zonder verplaatsing toch is geene verbetering mogelijk...".⁹

De klachten handelden over het gebrek aan ruimte (met als gevolg de vermenging van de verschillende groepen gedetineerden), over de onmogelijkheid om de lucht (voldoende) te verversen en de afwezigheid van een pomp of waterleiding in het gebouw. Naar aanleiding van het jaarverslag schreef de Minister van Justitie dat hij het bouwen van een nieuw Huis van Arrest in overweging zou nemen als over de plannen voor de herindeling van de rechterlijke organisatie beslist zou zijn.¹⁰ In de daaropvolgende jaren werden er nog geen beslissingen genomen over herindeling van de rechterlijke organisatie, maar bleek de Minister wel de noodzaak in te zien van de bouw van een nieuw Huis van Arrest in Dordrecht.

Ook liet de huisvesting in Dordrecht niet toe de in 1851 ingevoerde cellulaire gevangenisstraf ten uitvoer te leggen. Degenen die door de arrondissementsrechtbank daartoe veroordeeld waren, werden overgebracht naar Gorinchem of Utrecht.

P.W. Alstorpius Grevelink, de landelijk inspecteur van de gevangenen, schrijft in zijn rapport over de cellulaire opsluiting uit 1857, dat de cipier in Dordrecht een voorstander was van de eenzame opsluiting, "... omdat elke zedelijk goede indruk bij gemeenschappelijke opsluiting telkens verloren gaat. Ook vreesde hij [de cipier] geen zelfmoord bij eene goede surveillance en de toespraak van een goed woord."¹¹

Op verzoek van de Minister bezocht de architect J. Warnsinck in 1855 Dordrecht om met het gemeentebestuur, het College van Regenten en de Ingenieur van de Waterstaat te overleggen over de plaats en de vorm van de nieuwbouw. Het meest geschikte terrein lag achter de rechtbank bij het Stek. De beschikbare ruimte aldaar was echter te klein. Er werd nog overwogen om het Huis van Bewaring in het stadhuis te laten, maar het voeren van een dubbele administratie werd bezwaarlijk geacht. Een andere oplossing was het kopen van een stuk grond op een heel andere plaats, namelijk op de Stadsweide. De gemeente besloot echter in 1856 op aandringen van de Minister van Justitie die het nieuwe Huis van Arrest graag in de buurt van de rechtbank gevestigd zag, de Kloveniers-doelen aan de Doelstraat bij het Stek aan te kopen. Nadat het gebouw afgebroken was, werd het terrein voor ? 8000,- aan de staat verkocht om er het nieuwe Huis van Arrest en van Bewaring te bouwen.¹²

7 Zie inv.nr. 2: Ingekomen brief d.d. 27 maart 1818.

8 Zie het jaarverslag over 1840 in RAZH, Archief Provinciaal Bestuur, 1814-1850, inv.nr. 2308, ingekomen stukken van de Gouverneur en de Gedeputeerde Staten, 1e afd., d.d. 30-1-1841.

9 RAZH, Archief van het Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland 1850-1945 (1958), inv.nr. 3398, relatief tot verbaal no. 2745/2.

10 Zie inv.nr. 1: Notulen d.d. 20 november 1852; zie ook RAZH, Archief Provinciaal Bestuur Zuid-Holland, 1850-1945, inv.nr. 3412 relatief tot verbaal no. 5964/2.

11 P.W. Alstorpius Grevelink, Rapport van den Inspecteur der Gevangenen betreffende zijne inspectiereis, gedaan in 1857, uit het oogpunt van cellulaire opsluiting ('s-Gravenhage 1857), 22-23, RAZH, Strafinstellingen 's-Gravenhage, inv.nr. 911.

12 Petersen, Gedetineerden onder dak, 367; Lips, Wandelingen door Oud-Dordrecht, 537-538.

Het ontwerp voor het nieuwe gesticht was van de hand van A.C. Pierson. Deze architect had samen met de al genoemde Alstorpius Grevelink en hoofdcommies J.A.H. Netscher in opdracht van de Minister van Justitie in 1857 een studiereis gemaakt langs verschillende buitenlandse gevangenissen in België, Frankrijk en Duitsland.¹³ Tijdens deze studiereis deed deze Commissie onderzoek naar de ideale inrichting van een cellulaire gevangenis. Bij de plannen voor de nieuwbouw van de Huizen van Arrest in Dordrecht, Goes en Roermond maakte Pierson ruim gebruik van de ervaringen en aanbevelingen die door de Commissie in een rapport waren neergelegd. Niet alleen kwamen de vorm en indeling vrijwel overeen met wat de Commissie in haar rapport had voorgesteld, ook de aanbevolen uitwerkingen en details werden in het nieuwgebouwde Huis van Arrest en van Bewaring teruggevonden.¹⁴

Met de bouw van het nieuwe gesticht werd in 1859 begonnen. Het bestond uit een administratiegebouw en een gevangenisgebouw, door een smalle gang met elkaar verbonden. De gevangenis bevatte een gemeenschappelijk en een cellulair gedeelte. De begane grond en de eerste verdieping waren voor mannen bestemd en de tweede verdieping voor vrouwen. Het cellulair systeem werd ook doorgevoerd bij het luchten van de gedetineerden, waarvoor speciale wandelplaatsen werden gebouwd. Op 4 februari 1864 werd het gebouw opgeleverd en op 1 juli van dat jaar werd het door de gedetineerden betrokken. Na die tijd werden de vertrekken op de tweede verdieping van het stadhuis nog geruime tijd gebruikt voor het plaatsen van onveroordeelde "politiegevangenen".¹⁵

In de cellulaire gevangenis te Rotterdam was al snel na de opening in 1872 een tekort ontstaan aan cellen voor mannelijke veroordeelden. De Minister besloot toen om met ingang van 1 maart 1881 de vrouwenafdeling aldaar te sluiten en in plaats daarvan het Huis van Arrest en van Bewaring te Dordrecht tevens te bestemmen tot cellulaire gevangenis voor vrouwen.¹⁶ Als gevolg hiervan werd de mannenafdeling gebruikt voor vrouwen en andersom. Omdat de oorspronkelijke vrouwenafdeling veel kleiner was, werd besloten de mannenafdeling alleen te gebruiken voor preventieve en "politiegevangenen".

De cipier en de bewaarders werden vervangen door een directrice en bewaarsters, die overgeplaatst werden uit de gevangenis van Rotterdam. Daarnaast werd er een nieuwe schrijver, tevens adjunct-cipier, benoemd, die belast werd met het toezicht op de mannenafdeling.

NA 1886: HUIS VAN BEWARING

Op 1 september 1886 trad de wet over de herindeling van het gevangenisstelsel in werking.¹⁷ Voor het Dordtse 'Huis van Arrest en van Bewaring en Cellulaire Gevangenis voor vrouwen' had dit grote gevolgen. De cellulaire afdeling voor vrouwen werd weer gesloten en teruggebracht naar de cellulaire gevangenis te Rotterdam, die nu strafgevangenis heette.¹⁸ De directrice en bewaarsters werden weer vervangen door een cipier en bewaarders, waarbij één bewaarster aanbleef voor de vrouwenafdeling. Omdat in tegelijkertijd het Huis van Bewaring te Gorinchem opgeheven werd, kreeg het Huis van Arrest en van Bewaring te Dordrecht enkel bestemming als Huis van Bewaring.

¹⁹ Maar omdat er behoefte was aan celruimte voor veroordeelden en om de nieuwe indeling van

13 Zie Mr. P.W. Alstorpius Grevelink, J.A.H. Netscher en A.C. Pierson, Rapport aan den minister van Justitie der door hen gedane opneming van eenige buitenlandse gevangenissen, met daaruit voortvloeiende beschouwingen en voorstellen nopens het gevangeniswezen in Nederland (s.l. 1858); inv.nr. 350.

14 Petersen, Gedetineerden onder dak, 364-366, 369-370 en 408.

15 De Jong, 8 dagen cachot, 1.

16 Koninklijk Besluit van 25 januari 1881, nr. 17 en de begeleidende brief van de Minister van Justitie, 4e afdeling no. 210, d.d. 31 januari 1881 in inv.nr. 9. Zie ook Versteeg, Inventaris strafinstellingen Rotterdam, XXIV-XXV.

17 Zie noot 12.

18 Koninklijk Besluit van 20 juli 1886, nr. 43.

19 Koninklijk Besluit van 11 juni 1886, nr. 30.

het gevangenisstelsel geleidelijk te kunnen invoeren werd het gesticht direct voor hooguit twintig jaar aangewezen als hulpstrafgevangenis voor veroordeelden tot gevangenisstraffen van minder dan één jaar.²⁰ Deze "tijdelijke" bestemming werd nadien tot en met 1956 elke tien jaar verlengd.²¹

Volgens de wet van 1884 mochten een strafgevangenis en een huis van bewaring niet in één gebouw verenigd worden, maar de praktijk liet de uitvoering van deze regel vaak niet toe zodat men uitzonderingen maakte, onder andere voor Dordrecht.²²

In 1910 werden de namen van de verschillende gestichtshoofden opgewaardeerd en heette de cipier voortaan directeur.²³

In 1917 werd de woning van de directeur in het administratiegebouw uitgebreid. Twee magazijnen en een gedeelte van de spreekkamer van de Regenten werden bij de directeurswoning getrokken. Ook kreeg de woning een eigen ingang vanuit de Doelstraat.²⁴

De invoering van de nieuwe Gevangenismaatregel²⁵ had onder andere tot doel "... dat de regelmatige gang der werkzaamheden van het gestichtsbestuur meer dan tot dusverre aan de directeurs der gestichten wordt toevertrouwd, ..." ²⁶ Voor het Huis van Bewaring te Dordrecht betekende dit dat het College van Regenten werd teruggebracht van zeven naar vijf leden. De zittende leden mochten in functie blijven, maar toen in 1934 twee vacatures openvielen, werden die niet meer vervuld.²⁷ Een tweede gevolg was de instelling van een gestichtsraad. In Dordrecht is hiervan voor het eerst sprake in het jaarverslag over 1934. De raad blijkt maandelijks te vergaderen en veelvuldig advies uit te brengen aan het College van Regenten.²⁸

De oorlogsjaren verliepen voor het Huis van Bewaring redelijk rustig. In 1941 ging het feitelijke bestuur van de inrichting over in handen van de directeur. In de loop van de oorlog werden regelmatig politieke gevangenen opgenomen, waarvan de meesten snel overgeplaatst werden naar gevangenschappen met een Duitse afdeling, zoals Rotterdam. In februari 1942 werd vanwege de toename van het aantal gedetineerden toestemming verleend twee personen in één cel te plaatsen.²⁹ In het laatste oorlogsjaar werd een deel van de gevangenis gevorderd door de Weermacht. Verschillende gevangenen werden opgenomen op last van de Duitse autoriteiten. Hierdoor moest men zelfs overgaan tot het plaatsen van drie gedetineerden in één cel.³⁰

Op 8 januari 1945 werd door zeven mannen, waarvan vier in uniform en drie zogenaamd als arrestanten, een overval gepleegd op het Huis van Bewaring. De overval was georganiseerd door leden van het Dordtse verzet om één van de vrouwelijke leden te bevrijden.³¹ Van de Duitse wacht raakten hierbij drie soldaten gewond, waarvan er één later in het ziekenhuis overleed. In totaal werden 67 gevangenen bevrijd, waaronder 13 mensen die op last van de Duitsers waren

20 Ibidem.

21 Koninklijke Besluiten van 9 juni 1906, nr. 66; 27 mei 1916, nr. 45; 27 mei 1926, nr. 55; 9 juni 1936, nr. 65 en 10 augustus 1946, nr. 110.

22 Koninklijk Besluit van 11 juni 1886, nr. 32.

23 Koninklijk Besluit van 2 maart 1910, nr. 4.

24 Petersen, Gedetineerden onder dak, 726-727. Zie ook inv.nr. 37.

25 Zie noot 24.

26 Begeleidend schrijven van de Minister van Justitie bij het voorstel tot het Koninklijk Besluit van 19 oktober 1933, nr. 57.

27 Koninklijk Besluit van 19 oktober 1933, nr. 57.

28 Het jaarverslag van het Huis van Bewaring te Dordrecht over 1934 is aanwezig in het Algemeen Rijksarchief, Tweede Afdeling, Verbaalarchief en Kabinetsarchief van het Ministerie van Justitie (1876) 1915-1955 (1958), inv.nr. 10507, verbaal van 21 mei 1935, nr. 408.

29 Zie inv.nr. 56: Brief van de Secretaris Generaal van het Departement van Justitie aan de directeur, d.d. 26 februari 1942, 3e afdeling, no. 1126.

30 Zie inv.nr. 73: Brief van de directeur aan de officier van Justitie te 's-Gravenhage d.d. 23 januari 1945.

31 K. van Loon, Verzet in en om Dordt, 's-Gravenhage 1947 2, 91 en 268-279; Gemeentearchief (GA) Dordrecht, bibliotheek nr. 10.175.

ingesloten.³² Als vergeldingsmaatregel stak de Duitse Weermacht op 10 januari in de binnenstad van Dordrecht het huis van de familie Dicke, de familie van de bevrijde vrouw, in brand en werd een tweede pand opgeblazen.³³ De directeur en een hulpbewaarster werden door de Gestapo gearresteerd op verdenking van verraad, maar na enige dagen weer vrijgelaten.

Op 6 mei 1945 werd de Duitse wacht opgeheven en werden de laatste politieke gevangenen vrijgelaten.

Na de oorlog werd het aantal vrouwen dat opgenomen werd steeds kleiner. Het was financieel niet langer haalbaar hiervoor speciaal vrouwelijk bewakingspersoneel aan te stellen, zodat de Minister in 1950 overging tot sluiting van de vrouwenafdeling.³⁴ Vrouwen die eventueel voor opname in het Huis van Bewaring te Dordrecht in aanmerking kwamen, werden doorgestuurd naar het Huis van Bewaring I te Rotterdam. Bij de invoering van de Beginselenwet Gevangeniswezen in 1953 is deze regeling definitief geworden door het besluit van de Minister van Justitie om "het perceel Doelstraat 24 te Dordrecht aan te wijzen tot huis van bewaring voor mannen".³⁵

Het College van Regenten was in 1954 krachtens de Beginselenwet Gevangeniswezen omgezet in de Commissie van Toezicht. Deze Commissie bestond uit vijf leden en vergaderde enkele malen per jaar, waarbij meestal ook de directeur aanwezig was. Elke maand werd een van de leden aangesteld als maandcommissaris. Hij of zij bezocht dan in die maand de gedetineerden in het Huis van Bewaring en bracht hiervan verslag uit in de vergadering.³⁶

In 1961 trad op grond van het gewijzigde Algemene Rijksambtenarenreglement in Dordrecht een dienstcommissie in werking, waarin zes leden zitting hadden, onder wie drie personeelsleden namens verschillende vakorganisaties.³⁷ De dienstcommissie behandelde alle onderwerpen die te maken hadden met de rechtspositie van het personeel en was ook bevoegd advies uit te brengen over andere onderwerpen op het gebied van technische en economische dienstuitvoering. Onderwerpen die in de archiefstukken terug te vinden zijn, zijn onder andere werktijden, bezetting van posten en regime.³⁸

NIEUWBOUW OF SLUITING?

In de jaren '50 was er voortdurend onvoldoende opnamecapaciteit in Dordrecht, vanwege het toegenomen aantal zaken en veroordelingen bij de arrondissementsrechtbank aldaar. In 1959 werd er gesproken over de aanbouw van een nieuwe cellenvleugel. De gemeente Dordrecht bleek echter plannen te hebben tot sanering van de binnenstad en achtte het daarom wenselijk het gebouw aan de Doelstraat te slopen. Toen tevens bleek dat de uitbreiding van de 30 bestaande cellen met 20 in een nieuwe vleugel nog onvoldoende zou zijn en het oude gebouw niet meer aan de eisen voldeed, besloot de Minister van deze mogelijkheid af te zien. Vervolgens maakte men plannen voor de bouw van een nieuw huis van bewaring elders in Dordrecht met een capaciteit van 80 plaatsen.³⁹

32 Zie inv.nr. 73: Bijlage bij een brief van de directeur aan de Minister van Justitie, d.d. 7 februari 1946.

33 GA Dordrecht, bibliotheek nr. 4129.

34 Zie inv.nr. 57: Brief van de Minister van Justitie aan de Procureur Generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, d.d. 22 juli 1950, 3e afd. A nr. 2258.

35 Zie inv.nr. 58: Besluit van de Minister van Justitie van 14 september 1953, 3e afdeling nr. 2082.

36 Zie verder de inv.nrs. 330-333.

37 Koninklijk Besluit van 4 juni 1956 (Stb. nr. 331) tot wijziging van de artikelen 113 tot en met 129 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (bijzondere commissies van overleg en dienstcommissies).

38 Zie verder de inv.nrs. 339-340.

39 Zie inv.nr. 60: Ingekomen stukken over 1959 en 1960.

Ook de Nota over het Nederlandse Gevangeniswezen van de Minister van Justitie uit 1964 vermeldde de noodzaak tot nieuwbouw van het Huis van Bewaring in Dordrecht, primair vanwege de capaciteitsproblemen.⁴⁰ Daarnaast zou bij nieuwbouw aandacht besteed kunnen worden aan de eisen voor huizen van bewaring die in de beleidsnota waren vastgelegd. Maar tot definitieve bouwplannen kwam men (nog) niet.

In de tweede helft van de jaren '60 werd in Dordrecht veel aandacht besteed aan de bejegening van de gedetineerden, o.a. door de toepassing van groepsactiviteiten, zoals lichamelijke oefening door de gedetineerden en onderwijs aan jeugdigen. Maar ook hier deed zich het gebrek aan (geschikte) ruimte gelden.⁴¹

Toen er in de zomer van 1971 in de beide Huizen van Bewaring in Rotterdam een personeelstekort was, besloot de Minister het Huis van Bewaring in Dordrecht tijdelijk te sluiten en het personeel in Rotterdam in te zetten. De gedetineerden werden diensgevolge ook naar Rotterdam overgebracht. Deze tijdelijke sluiting duurde van 7 juni tot 1 oktober van dat jaar.

Omdat het personeelstekort in Rotterdam bleef aanhouden, werd opnieuw besloten het personeel van Dordrecht in te zetten. Het Huis van Bewaring te Dordrecht werd daarom met ingang van 4 april 1972 voor onbepaalde tijd buiten werking gesteld.

Tezelfdertijd kwam de Minister met het Herstructureringsplan Gevangeniswezen. Bij dit plan lag de nadruk op de bestemming van de huizen van bewaring. Deze moesten alleen nog onveroordeelden gaan opnemen. Een geringere bezetting echter zou een kostenverhoging met zich meebrengen. Daarom wilde de Minister een aantal kleine huizen van bewaring, die in verhouding toch al te duur waren, sluiten. Van deze kleine gestichten was Dordrecht er één. Deze sluiting kon echter pas doorgang vinden als door een wetswijziging niet meer de verplichting zou bestaan dat er in ieder arrondissement tenminste één huis van bewaring moest zijn.⁴²

Sinds 1 januari 1973 fungeert het Huis van Bewaring te Dordrecht als 'Daghuis van Bewaring', dat wil zeggen dat het gesticht alleen overdag gebruikt wordt voor gedetineerden die voor de rechtbank moeten verschijnen of die een gesprek zullen hebben met hun raadsman of een reclasseringsambtenaar. De vaste verblijfplaats van de gedetineerden is een gewoon huis van bewaring.⁴³ Aanvankelijk had deze regeling geen wettelijke grondslag, maar met ingang van 2 januari 1974 werd de bestemming officieel gewijzigd. Met deze constructie was een wetswijziging aangaande het vestigen van een huis van bewaring in elk arrondissement niet langer nodig. Tegelijkertijd werden het Huis van Bewaring II te Rotterdam en het Huis van Bewaring te Dordrecht samengevoegd tot één beheerseenheid, waarvan de directie zetelde in Rotterdam. Hiermee eindigde het zelfstandig bestaan van het Huis van Bewaring te Dordrecht.⁴⁴

De Commissie van Toezicht is in functie gebleven. Zij bemoeide zich in 1973 en 1974 vooral met de slechte toestand van de huisvesting. Verder traden de maandcommissarissen nog op. Hoewel de leden van de Commissie zelf vonden dat ze geen wezenlijke taak meer hadden, is de Commissie in functie gebleven tot op heden, aangezien art. 25 van de Beginselenwet 1951 bepaalt dat er bij elk gesticht een Commissie van toezicht moet zijn.⁴⁵ Het oude gebouw is in 1980 afgebroken en vervangen door een nieuw.

40 Petersen, *Gedetineerden onder dak*, 942-945.

41 Zie p. XX-XXI van de Algemene Inleiding en de jaarverslagen 1967-1971, inv.nr. 77.

42 Zie inv.nr. 84.

43 Zie voor een artikel over het functioneren van de daghuizen van bewaring: C.J. van 't Hooft, "Gedetineerden en het daghuis van bewaring", in *Balans*, 5e jrg. nr. 3 (maart 1974), 18-19.

44 RAZH, *Archieven van de strafinstellingen te Rotterdam*, (1814) 1839-1975 (1985), inv.nr. 347 en Versteeg, *Inventaris strafinstellingen Rotterdam*, XXXII-XXXIII.

45 De notulen van de Commissie van Toezicht bij het Daghuis van Bewaring te Dordrecht bevinden zich in RAZH, *Strafinstellingen Rotterdam*, 1839-1975, inv.nr. 347.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Bij de sluiting van het Huis in 1973 werd de rest van het archief van de directeur (periode 1945-1973) aangeboden. De Rijksarchivaris constateerde dat er een deel ontbrak, met name de correspondentie van het College van Regenten, c.q. de Commissie van Toezicht. Hij was van mening dat het resterende deel zich in Rotterdam bevond en schreef aan de directeur van het Huis van Bewaring dat men de bescheiden maar naar Rotterdam moest brengen en dat hij ze te zijner tijd wel compleet wilde overnemen. De directeur heeft de stukken vervolgens overgedragen aan het Ministerie van Justitie, die ze liet brengen naar Veenhuizen.

In september 1966 droeg de Minister het resterende deel van het archief over aan het Rijksarchief in Zuid-Holland.

In juli 1972 volgde een groot gedeelte van het archief van de directeur van het Huis van Bewaring, over de periode 1908-1961.

In april 1981 werden de bescheiden vanuit Veenhuizen aan het Rijksarchief overgedragen.⁴⁶

Een aantal losse stukken van het College van Regenten uit de periodes 1814-1834 en 1846-1871 was na diefstal in de handel gekomen. Nadat de recherche ze in handen had gekregen, werden ze overgedragen aan gemeentearchivaris Th.W. Jensma van Dordrecht, die ze vervolgens in juni 1976 heeft overgedragen aan het Rijksarchief.

Tot slot volgde in oktober 1984 van het gemeentearchief Dordrecht nog een kopieboek van uitgaande brieven van het College van Regenten over de periode 1865-1874.⁴⁷

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

⁴⁶ Voor gegevens over de verwerving van het archief is gebruik gemaakt van het archief van het Rijksarchief in Zuid-Holland, Dossier over de gevangenen in Dordrecht.

⁴⁷ Ibidem. De verklaring voor het feit dat een kopieboek elders terecht is gekomen, moet gezocht worden in de gewoonte van het college, gehandhaafd tot in 1876, om de uitgaande brieven bij de deurwaarder in het kopieboek te laten schrijven. Zie hiervoor inv.nr. 1, notulen d.d. 10-10-1876.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

De overdracht van de archiefbescheiden in 1966 besloeg het archief van het College van Regenten van 1814-1940 en registers van de gedetineerden over de periode 1813-1918

Het archief dat in 1972 werd overgedragen bevatte registers van 1914-1945 en correspondentie van het College en de directeur van 1887-1961.

AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER

Bij de archieven van het College van Regenten en de directie is de hoofdindeling Algemeen-Bijzonder aangehouden. Onder Algemeen bevinden zich de notulen, de correspondentie en de jaarverslagen, stukken die over meer dan één onderwerp handelen. Stukken betreffende afzonderlijke onderwerpen zijn onder de hoofdrubriek Bijzonder onderwerpsgewijs in rubrieken gerangschikt. Gegevens over personeel, gebouwen of gedetineerden kan men dus zowel onder Algemeen als Bijzonder aantreffen.

NOTULEN EN CORRESPONDENTIE

Van het archief van het College van Regenten vormen de notulen en de serie ingekomen stukken de belangrijkste onderdelen. Het register van notulen omvat de periode 1814-1897 en is slechts één deel groot, omdat het College meestal maar één of twee maal per jaar vergaderde. Op de serie ingekomen stukken zijn geen nadere toegangen in de vorm van agenda's of indices. Als deze er al geweest zijn, dan zijn ze waarschijnlijk vernietigd (zoals in 1903 gebeurd is met bijvoorbeeld de agenda's op de ingekomen stukken over de periode 1875-1885).

Toen het feitelijke bestuur over het Huis van Bewaring in 1941 overging op de directeur, liep de stroom ingekomen stukken bij het College terug. Op dat moment begint de serie ingekomen stukken bij de directeur. De inventarisnummers 13 en 56 lopen dan ook in elkaar over (doorlopende nummering).

Van de uitgaande brieven van het college zijn slechts vier kopieboeken bewaard gebleven, waarvan slechts één van voor 1900. Mogelijk zijn er meer kopieboeken geweest; ⁴⁸ in elk geval zijn in 1903 de minuten van de uitgaande brieven van het College over de periode 1814-1887 vernietigd.

Van de Commissie van Toezicht is geen archief bewaard gebleven. Notulen van de vergaderingen, jaarverslagen en andere stukken tot de tijdelijke sluiting in 1972 zijn bewaard gebleven in het archief van de directeur; zie hiervoor de inventarisnummers 330-333. Voor de periode van 1974-1980 zijn dergelijke stukken te vinden in het archief van de strafinstellingen te Rotterdam, inv.nr. 347.

Bij de series ingekomen stukken van de directeur dient men rekening te houden met de scheiding tussen de stukken van het Ministerie van Justitie (inventarisnummers 56-61 en 65-70) en de stukken van anderen (inventarisnummers 73-75).

Vrijwel alle stukken uit de periode 1967-1972 werden voorzien van een code, volgens de Archiefcode voor het gevangeniswezen en de psychopatenzorg, waarvan een exemplaar aanwezig is in het archief (inventarisnummer 71). De circulaires van het Ministerie van Justitie uit deze periode zijn te vinden onder de hoofdrubriek Algemeen, de overige stukken onder Bijzonder.

48 Zie noot 49.

De onderzoeker wordt er hier nogmaals op gewezen dat tijdens de inventarisatie een groot aantal (routine-)stukken volgens de daarvoor opgestelde vernietigingslijsten uit de archieven is verwijderd.⁴⁹

REGISTERS VAN GEDETINEERDEN

Bij het Huis van Bewaring in Dordrecht zijn op de registers van de gedetineerden vanaf 1864 indices gemaakt, waarbij alleen op de eerste letter van de achternaam van de gedetineerde werd gealfabetiseerd; zie hiervoor de inventarisnummers 266-283. De index verwijst naar een modelregister (met een cijfer of een letter, afhankelijk van de periode) en het inschrijvingsnummer van de gedetineerde in dat register. In sommige perioden werd er per register opnieuw genummerd, in andere perioden werd er elk jaar opnieuw genummerd. In het laatste geval staat het jaar meestal in de index aangegeven.

De registers van gegijzelden om schulden over de periode 1851-1895 zijn in 1903 vernietigd.

SELECTIE EN Vernietiging

Bij de nieuwbouw van het Huis van Arrest en van Bewaring in 1864 werd op de begane grond een bureau voor de cipier ingericht en op de eerste verdieping een spreekkamer annex archief voor het College van Regenten. In 1903 was de beschikbare ruimte echter al weer te klein en vroeg het College aan de Minister van Justitie een grote hoeveelheid archiefbescheiden te mogen vernietigen. Na het verkrijgen van de machtiging werd een partij bescheiden van 560 kg. door tussenkomst van de Directie van de Registratie en Domeinen onderhands verkocht en vernietigd, waaronder de uitgaande brieven van het College over de periode 1814-1887, agenda's, registers van gegijzelden om schulden over 1851-1896 en veel bescheiden van comptabele aard.⁵⁰

In 1964 bood de directeur een groot deel van het archief aan aan de Minister van Justitie en werd opnieuw uit het archief vernietigd.

In juni 1972 was een partij bescheiden van 165 kg. over de periode 1947-1970 vernietigd op grond van de vernietigingslijst van 1956.⁵¹

Verantwoording van de bewerking

In 1966 is een plaatsingslijst gemaakt van de toen overgebrachte archiefbescheiden. Vervolgens heeft S. Pereira in 1979 deze lijst aangevuld en het archief herordend. Na de laatste overdracht is de lijst in 1990 door L.G. Kertomedjo opnieuw aangevuld, dit keer zonder enige herordening of selectie. Het gevolg was dat verschillende series registers van gedetineerden niet aaneengesloten op de plaatsingslijst voorkwamen en er stukken op voorkwamen die in zijn geheel vernietigd konden worden. Na de selectie tijdens deze inventarisatie is ca. 9 m1 voorgedragen voor vernietiging.

Verantwoording van de inventarisatie

Tot dusver was er van de hier beschreven archieven alleen een plaatsinglijst. Bij het maken van deze lijst was geen rekening gehouden met de verschillende archiefvormers, College van Regenten en cipier/directrice/directeur. Ook waren de verschillende series niet bij elkaar geplaatst, vanwege

⁴⁹ Zie noot 51.

⁵⁰ Zie inv.nr. 10: Ingekomen brief van de Minister van Justitie d.d. 27-5-1903, 3e afd. nr. 271 en inv.nr. 15: Uitgaande brieven aan de Minister van Justitie d.d. 20-5-1903, nr. 53 en aan de Directeur der Registratie en Domeinen d.d. 6-6-1903, nr. 61.

⁵¹ Ministerie van Justitie en Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, vernietigingslijsten d.d. 8 september 1956, no. 336/056 en 6 oktober 1956 no. 29361.

het feit dat de lijst in twee delen is gemaakt na de acquisities van 1972 en 1981. Bij het maken van deze inventaris is het gebruikelijke onderscheid tussen de archieven van het College van Regenten en de directie toegepast. Verder is de indeling gevolgd van de inventarissen van de strafinstellingen te Rotterdam en 's-Gravenhage.⁵²

Bij de inventarisatie van de archieven zijn allereerst de inschrijvingsregisters van de gedetineerden teruggebracht tot aaneensluitende series. Hierbij is een concordantie gemaakt op de oude plaatsingslijst (zie bijlagen 1 en 2).

Vervolgens zijn de series ingekomen en uitgaande stukken bewerkt. Bij de ingekomen stukken van het College van Regenten bleken vanaf 1864 de stukken meestal per jaar genummerd te zijn. Deze waren per jaar in een omslag gedaan. Bij vele omslagen was daarnaast nog een klein aantal losse, ongenummerde stukken geborgen. Hierbij ging het bijvoorbeeld om benoemingen van leden van het College. Omdat dergelijke benoemingen in andere jaren wel genummerd en tussen de andere stukken geplaatst waren, is besloten de stukken zoveel mogelijk alsnog in te voegen. Een aantal stukken is apart beschreven en in de hoofdrubriek Bijzonder geplaatst.

Uit deze serie zijn, zoals gebruikelijk is, stukken vanaf 1850 geselecteerd die voor vernietiging in aanmerking kwamen. Het ging hierbij veelal om staten van betaling, kaartjes met de vraag of er plaats is in het gesticht en geleide- of rappelbrieven.

De series ingekomen en uitgaande stukken van de directeur vangen aan in 1941, het jaar waarin praktisch gezien het beheer overging van het College van Regenten op de directeur. Het is aannemelijk dat de stukken voor het College dat gehele jaar al bij de directeur binnenkwamen. De ingekomen stukken zijn namelijk doorlopend genummerd, terwijl ze voor een groot deel gericht zijn aan het College, maar naar het einde van het jaar meer en meer aan de directeur. De aan het College gerichte stukken uit 1941 en 1942 zijn bij de ingekomen stukken aldaar geplaatst; die aan de directeur gericht zijn, zijn in deze series gelaten.

De ingekomen post van de directeur over de periode 1941-1966 was gescheiden in twee series; een serie stukken van het Ministerie van Justitie en een serie stukken van anderen. De eerste serie was chronologisch geordend, de tweede per periode van ongeveer drie jaar alfabetisch op de woonplaats van de afzender. Ook de serie uitgaande stukken (zowel aan het Ministerie als anderen) was op deze laatste wijze geordend. Na selectie uit deze series en verwijdering van de (zure) tabbladen was de ordening op woonplaats niet langer zinvol; voor de uitgaande stukken temeer, omdat ongeveer 90 % gericht was aan het Ministerie van Justitie te 's-Gravenhage. De stukken zijn in deze beide series dan ook chronologisch herordend.

Bij de archiefordening op code, die vanaf 1967 tot het eind van de instelling gehanteerd werd, was een scheiding gehouden tussen circulaires van het Ministerie met voorschriften over allerlei onderwerpen aan de ene kant en de correspondentie over die zaken aan de andere kant, waarbij beide dezelfde code kregen. Deze scheiding is gehandhaafd. Per codegetal werden dus twee snelhechters gebruikt. Hierbinnen kon door het gebruik van tabstroken onderscheid gemaakt worden in zaak of onderwerp. Vanwege hun hoge zuurgraad zijn deze hulpmiddelen ter onderscheiding verwijderd. De circulaires werden zo tot één grote serie, die om praktische redenen in zes pakken is verdeeld, en is ondergebracht bij de hoofdrubriek Algemeen. Van de correspondentie bleef na de selectie relatief weinig over. Deze stukken zijn na beschrijving geordend op zaak of onderwerp en geplaatst in de rubriek Bijzonder. Hierbij konden bepaalde stukken verenigd worden met gelijke stukken uit de periode vòòr 1967, zoals de begrotingen en jaarverslagen. Een toegang op de code is in het archief aanwezig onder inv.nr. 71.

52 Zie de literatuurlijst bij de Algemene Inleiding op p. XXV.

Tijdens de inventarisatie is getracht ontbrekende stukken van het College van Regenten en de Commissie van Toezicht te achterhalen. Uit contacten met secretarissen van de Commissie uit de jaren '60 en '70 bleek dat zij voor de Commissie van Toezicht geen archief bijhielden en ook geen stukken overgeleverd hadden gekregen van het College.

Het ontbreken van het archief van de Commissie van Toezicht wordt gecompenseerd door de aanwezigheid van stukken van/over deze Commissie in het archief van de directeur. Hij ontving deze stukken namelijk omdat hij ambtshalve de vergaderingen van de Commissie bezocht en ook afschiften van aanstellingen, ontslagen en herbenoemingen van leden van de Commissie ontving van het Ministerie van Justitie. Deze stukken zijn geplaatst in de rubriek "Vertegenwoordiging in andere organen".

Naast de archieven van het College en de directie is het archief van de dienstcommissie aangetroffen. Dit is als derde archief na de voorgaande twee geplaatst.

De omvang van de in deze inventaris beschreven archieven bedraagt na de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden, die tijdens de inventarisatie daartoe geselecteerd zijn, ca. 12 m1.⁵³

53 Voor de vernietiging werd gebruikt gemaakt van: Ministerie van Justitie en Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, vernietigingslijsten d.d. 8 september 1956, no. 336/056 en 6 oktober 1956 no 29361; gewijzigd op 4 juni 1965, no 347/065 en 29 juni 1965 no. 116989, respectievelijk 31 augustus 1967 no. 519/067 en 29 september 1967 no. 139418.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I ARCHIEF VAN HET COLLEGE VAN REGENTEN OVER DE STRAFINSTELLINGEN TE DORDRECHT, 1814 - 1942

ALGEMEEN

- 1** Register van notulen van vergaderingen,
1814-1897 1 deel
Voor notulen van de vergaderingen van de Commissie van Toezicht, zie inv.nr. 331.
- 2-13** Ingekomen stukken; met bijlagen, 12 pakken
1814-1942
Met hiaten. Men zij er op bedacht dat uit deze serie vanaf het jaar 1850 bescheiden zijn vernietigd.
- 2** 1814-1819
3 1820-1825
4 1826-1829
5 1830-1836
6 1837-1844
7 1845 - 1849, 1854 - 1859
8 1860-1867
9 1870 - 1882, 1884 - 1887
10 1890 - 1893, 1895 - 1907
11 1908-1920
12 1922-1930
13 1931 - 1937, 1939, 1941 - 1942
- 14-17** Kopieboeken van uitgaande brieven, 4 delen
1865-1870, 1901 - 1923, 1932 - 1940
- 14** 1865-1870
15 1901-1911
16 1912-1923
17 1932-1940
- 18** Jaarverslagen over de jaren 1871, 1900 - 1904, 1939; concepten, minuut en
doorslagen; met bijlagen 1939, 1872, [1901 - 1905], 1940 1 omslag
Voor jaarverslagen van de Commissie van Toezicht, zie inv.nr. 332.

BIJZONDER

A. ORGANISATIE

- 19** Lijst van regenten over het Huis van Arrest over de periode 1814-1861,
[1861] 1 stuk
- 20** Proces-verbaal van de eedsaflegging van mr. Adrianus den Bandt, advocaat en
rechter-plaatsvervanger bij de arrondissementsrechtbank te Leiden als lid van het
College van Regenten, opgemaakt door jhr. J.N.J. Jantzon van Erffrenten van
Babyloninbroek, vice-voorzitter van het college, 1870 1 stuk

- 21** Koninklijke Besluiten van 11 juni 1886 (no. 30 en 32) over de indeling van strafgevangenen en Huizen van Bewaring, 1886 2 stukken
- 22** Koninklijk Besluit van 20 juli 1886 (no. 43) waarin het Huis van Arrest en van Bewaring en de cellulaire gevangenis te Dordrecht worden aangewezen als Huis van Bewaring, 1886 1 stuk
- 23** Staten van aanbeveling van kandidaten voor het College van Regenten; minuten, [1903 - 1905, 1912, 1913, 1920] 1 omslag
- 24** Rapport van de directeur naar aanleiding van een circulaire van de Minister van Justitie omtrent het plaatsen van gevangenen in een beperkte gemeenschap; met bijlage, 1929 2 stukken

B. REGLEMENTERING

- 25** Reglement van de geneeskundige dienst voor de gevangenen, 1823 1 katern
- 26** Instructies voor de cipier over de declaratie van onkosten voor militaire gevangenen, 1823, 1846 2 stukken
- Reglement voor het Huis van Arrest en van Bewaring te Dordrecht, 1864 1 deel
Zie Rijksarchief in Zuid-Holland, De archieven van de strafinstellingen te 's-Gravenhage, 1814-1975 (1985), nummer toegang ##, inv.nr 884.
- 27** Stukken betreffende het nieuwe reglement op de pistôle in de gevangenen; 1875 5 stukken
Onder pistôle verstond men de plaatsing -tegen betaling- van een gedetineerde in een afzonderlijk vertrek met betere verzorging.
- 28** Reglementen voor het gedrag in de cel, 1907 2 stukken
- 29** Huishoudelijk reglement voor het Huis van Bewaring, tijdelijk tevens hulpstrafgevangenis te Dordrecht; concept met bijlagen, 1936 1 omslag

C. FINANCIËN

- 30** Rekening van J.G.C.P. Vrijthoff als thesaurier van het College van Regenten over het jaar 1885, 1886 1 stuk

D. GEBOUWEN EN MATERIEEL

- 31** Stukken betreffende de verkoop door de gemeenteraad van Dordrecht aan het Rijk van een stuk grond ten behoeve van het aldaar te bouwen Huis van Arrest en van

-
	Bewaring,
1857, 1858	3 stukken
32	Stukken betreffende de aanbesteding van het nieuwe Huis van Arrest en van Bewaring; met plans,
1858-1864	1 pak
33	Proces-verbaal van de overdracht van het nieuwe Huis van Arrest en van Bewaring door de aannemer over de bouw aan het College van Regenten;
1864	1 stuk
34	Proces-verbaal van de overdracht van het oude Huis van Arrest door het College van Regenten aan het gemeentebestuur; origineel en afschrift,
1864	1 stuk
35	Akte van overeenkomst tussen het College van Regenten en de directie van de gasfabriek te Dordrecht over de levering van steenkolenpijpgas en de huur van een meter voor een jaar met stilzwijgende verlenging telkens voor een jaar; met aantekeningen van betaling tot en met 1870,
1864	1 katern
36	Bestek en voorwaarden voor de aanbesteding van het onderhoud van het Huis van Arrest en van Bewaring gedurende de jaren 1867 - 1869,
1866	1 stuk
37	Bestek en voorwaarden voor de uitvoering van onderhoudswerken, vernieuwingen en herstellingen aan de Tuchtsschool te Montfoort, het Huis van Bewaring te Dordrecht, de Strafgevangenis te Gorinchem en de Rijkswerkinrichting te Leiden voor de dienstjaren 1915, 1916 en 1917;
1915	1 katern
38	Dossier inzake het sluiten van een overeenkomst met de N.V. W.v. Ballegooyens Stalhouderij te Dordrecht voor de huur van paarden voor de bespanning van de celwagen,
1920-1921	4 stukken

E. PERSONEEL

1. AANSTELLING

39	Stukken betreffende de mogelijke benoeming van J. van der Kamp tot cipier,
1889	4 stukken
40	Staten van sollicitanten naar de betrekking van bewaarder; met bijlage,
[1898, 1899, 1901]	5 stukken
41	Staten van aanbeveling voor de vacature van tijdelijk bewaarder,
[1901, 1902]	3 stukken
42	Staat van aanbeveling voor de vacature van godsdienstleraar,
[1903]	1 stuk
43	Processen-verbaal van eedsafleggingen van hulpbewaarders, een hulpbewaarster en een plaatsvervangend rooms-katholiek geestelijke ten overstaan van de	

voorzitter van het College van Regenten,
1920

1 omslag

2. FUNCTIONERING

- 44** "Conduitestaten", staten van beoordeling van het personeel; minuten,
1872, 1914 - 1916 1 stuk en 3 katernen
- 45** Aantekeningen ten behoeve van "conduitestaten", staten van beoordeling van het
personeel,
1903, 1904, 1906, 1907, 1913 5 stukken
- 46** Stukken betreffende de ziekte en overplaatsing naar de strafgevangenis te Arnhem
van directeur D. van der Vegte,
1921-1922 1 omslag

F. GEDETINEERDEN

1. GENEESKUNDIGE VERZORGING

- 47** Uittreksels uit de jaarverslagen van de inspecteur van de geneeskundige dienst van
de Landmacht betreffende het Huis van Arrest te Dordrecht; afschriften,
1854, 1855 2 stukken
- 48** Jaarverslagen betreffende de uitoefening van de geneeskundige dienst in het Huis
van Arrest en van Bewaring, opgemaakt door de officier van gezondheid,
1863, 1865, 1869, 1870, 1874 1 omslag
- 49** Rapport van de geneesheer over de "middelen ter verbetering van de tot nu toe
gevolgde wijze om de gevangenen in de celwandelpplaatsen zich te doen bewegen";
met bijlage,
1899 2 stukken
- 50** Jaarverslag betreffende de uitoefening van de geneeskundige dienst in de
gevangenis, opgemaakt door de geneesheer,
1925 1 stuk

2. GEESTELIJKE VERZORGING

- 51** Jaarverslagen betreffende het godsdienstonderwijs, opgemaakt door de
godsdienstonderwijzer ten behoeve van het algemene jaarverslag,
1861-1863, 1865, 1869, 1870 1 omslag
- 52** Jaarverslagen betreffende het onderwijs, opgemaakt door de onderwijzer ten
behoef van het algemene jaarverslag,
1861-1863, 1865, 1869, 1870 1 omslag
- 53** Rapport van de onderwijzer over de bibliotheek,
1904 1 stuk

**II ARCHIEF VAN DE CIPER, RESPECTIEVELIJK DE DIRECTRICE EN DE DIRECTEUR
VAN DE STRAFINSTELLINGEN TE DORDRECHT, 1814 - 1973****ALGEMEEN**

- 54** Notulen van de vergaderingen van de gestichtsradaad; met bijlagen,
(1968) 1969 - 1972 1 pak
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
Van 1968 zijn alleen bijlagen aanwezig.
- 55** Verslag van de vergadering van het kader; met bijlage,
1970 2 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)
- 56-61** Ingekomen stukken van het Ministerie van Justitie,
1941-1966 6 pakken
Zie voor toegang op de inv.nrs. 56-61: inv.nrs. 62-64.
- 56** 1941-1945
- 57** 1946-1950
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2026](#)
- 58** 1951-1954
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 59** 1955-1958
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2034](#)
- 60** 1959-1962
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2038](#)
- 61** 1963-1966
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2042](#)
- 62-64** Agenda's op de ingekomen stukken van het Ministerie van Justitie,
1950-1966 3 delen
- 62** 1950 - 1958 feb 14
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2034](#)
- 63** 1958 feb 20 - 1963
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2039](#)
- 64** 1964 - 1966
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2042](#)
- 65-70** Circulaires van het Ministerie van Justitie, geordend volgens de archief code voor
het gevangeniswezen en de psychopatenzorg,
1946-1972 1 omslag en 5 pakken
Voor nadere toegang op de archiefcode, zie inv.nr. 71.
- 65** 1.74 - 1.874.2, 1 omslag
- 66** 1.873.2:07
- 67** 1.873.2:08 - 1.873.2:08.5
- 68** 1.873.2:08.7 - 1.873.2:08.9
- 69** 1.873.2-01 - 1.873.2-027
- 70** 1.873.2-03 - 1.873.2-09
- 71** Archiefcode voor het gevangeniswezen en de psychopatenzorg, uitgave van het
ministerie van Justitie, Centrale Dienst Post- en Archiefzaken,
[1966] 1 deel
- 72** Ingekomen stukken van anderen,
1941-1966 1 pak

[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2042](#)

- 73-75** Uitgaande stukken; doorslagen
1941-1966, 1970 - 1972 3 pakken
- 73** 1941-1950
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2026](#)
- 74** 1951-1966
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2042](#)
- 75** 1970-1972
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
- 76** Agenda's op de uitgaande stukken,
1941-1947 1 omslag
- 77** Jaarverslagen van het Huis van Bewaring over de jaren 1957 - 1971, opgemaakt door
de directeur; concepten, minuten en doorslagen; met bijlagen,
1958-1972 1 pak
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
- 78** Statistische gegevens voor het Centraal Bureau voor de Statistiek,
1957, 1959 - 1972 1 pak
- 79** Gegevens verzameld ten behoeve van het Ministerie [van Justitie] over de
personeelssterkte en de gestichtsbevolking in 1967 en 1970,
1968, 1971 6 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)

BIJZONDER

A. ORGANISATIE

- 80** Stukken betreffende het verzoek van het Ministerie van Justitie aan het college van
B. en W. van de gemeente Dordrecht om geen toestemming te verlenen voor het
vestigen van een jeugdcentrum in de nabijheid van het Huis van Bewaring;
afschriften,
1968 3 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2044](#)
- 81** Brief van de directeur aan het Ministerie van Justitie, Directie Gevangeniswezen,
met een verhandeling over de organisatie van het Huis van Bewaring te Dordrecht
in verband met een af te leggen bezoek door enige leden van de Centrale Raad van
Advies voor het Gevangeniswezen, de Psychopatenzorg en de Reclassering;
doorslag,
1970 1 stuk
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)
- 82** Dossier inzake het onderzoek naar de herkomst van op de binnenplaats van de
inrichting gegooide brandende fakkels,
1970 4 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)
- 83** Dossier inzake de tijdelijke sluiting van het Huis van Bewaring in 1971,
1971 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)
- 84** Stukken van het Ministerie van Justitie betreffende het Herstructureringsplan

Gevangeniswezen,
1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
In dit plan komt onder andere de sluiting van het Huis van Bewaring te Dordrecht ter sprake.

85 Stukken betreffende de voorgenomen (tijdelijke) sluiting van het Huis van Bewaring te Dordrecht,
1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

B. REGLEMENTERING

86 Huishoudelijk reglement voor het Huis van Bewaring te Dordrecht,
1954 1 stuk

87 Instructies voor het personeel (bewaarders en kader) in geval van brand,
1955, 1959 6 stukken

88 Instructies voor het personeel op bewakings- en toezichtsposten; concepten,
1957, 1958 1 omslag

97 Stukken betreffende instructies voor het personeel,
1957-1972 1 omslag

89 Instructies betreffende het toezicht bij het luchten,
[1961] 1 stuk

90 Instructie voor de piketdienst; minuut,
1972 1 stuk
Deze instructie is gemaakt in verband met de sluiting van het Huis van Bewaring op 4 april 1972.

C. FINANCIËN

91 Begrotingen voor de dienstjaren 1952 - 1954, 1956 - 1959, 1961, 1967 - 1973; met toelichtingen,
1951-1953, 1955 - 1958, [1960, 1965 - 1971] 1 pak
Van de jaren 1956, 1957 en 1961 ontbreken de begrotingen.

92 Stukken betreffende de controle op de administratie door de accountantsdienst van het Ministerie van Justitie,
1966-1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

93 Voorlopige jaarrekeningen,
1970-1972 1 omslag

D. GEBOUW

94 Stukken betreffende onderhoud van en verbeteringen aan het gebouw; met plattegronden en tekeningen van de uit te voeren werken,
1960-1972 1 pak

E. PERSONEEL

95 Stukken betreffende de bedrijfszelfbescherming,

	1953-1972	1 omslag
96	Stukken betreffende de formatie van het personeel en bezetting van de verschillende posten, 1955-1971 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047	1 omslag
97	Stukken betreffende instructies en dienstroosters voor het personeel, 1957-1972	1 omslag
98	Dossier inzake het aantrekken van een verpleegkracht, 1969 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2045	2 stukken
99	Facetdossiers inzake aanvragen aan het Ministerie van Justitie om een machtiging voor overwerk van het personeel, 1970-1971	1 omslag
100	Stukken betreffende excursies van het personeel, 1970-1971	1 omslag
101	Brieven van de Minister van Justitie aan directeurs van huizen van bewaring en gevangenen met het verzoek overgeplaatste personeelsleden van te sluiten huizen van bewaring uit te nodigen voor kennismaking, 1972	1 omslag

F. GEDETINEERDEN

1. CORRESPONDENTIE OVER GEDETINEERDEN

102	Briefwisseling tussen een commies ter secretarie van Rotterdam en de cipier aangaande inlichtingen over ex-gedetineerde Chr. van Steenderen, 1820	2 stukken
103	Briefwisseling tussen de burgemeester van Sliedrecht en de cipier over de vraag van eerstgenoemde of zes militairen hun straf in het Provoosthuis hebben ondergaan, 1850	2 stukken
104	Enquête van het Ministerie van Justitie naar jeugdige gedetineerden met "inrichtingservaring" bij de Kinderbescherming, 1969 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2045	2 stukken
105	Beschikkingen van de Minister van Justitie inzake gratieverzoeken; met bijlage, 1971 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047	3 stukken

2. REGISTRATIE

a). Inschrijvingsregisters

1 Periode 1814 - 1839

106-111	Bevolkingsregisters,
---------	----------------------

1814-1829, 1832 - 1834 6 delen
De inschrijfnr's komen overeen met die van de signalementsregisters; zie inv.nrs. 112-127.

106 1814-1816

Met alfabetische indices 1814 en 1815.

107 1817-1818

108 1819-1822

109 1823-1826

110 1827-1829

111 1832-1834

Dit deel is grotendeels leeg. Vanaf 1835 is wel een begin gemaakt met de nummering, maar is verder niets ingevuld.

112-133 Registers van signalementen, opname en ontslag, 1814-1839, 22 delen

Gedeeltelijk met bijlagen.

In inv. nrs. 120-124 potloodaantekeningen over begane overtreding en straf.

112 1814

113 1815

114 1816

115 1817

116 1818 - 1819 okt 1 (nr. 126)

117 1819 okt 1 (nr. 127) - 1821 aug 28 (nr. 94)

118 1821 aug 29 (nr. 95) - 1823

119 1824 - 1825

120 1826

121 1827

122 1828

123 1829

124 1830

125 1831

126 1832 - 1833

127 1834

128 1835

129 1836

130 1837

131 1838 jan - sep (nr. 80)

132 1838 okt - dec

Opnieuw genummerd vanaf 1.

133 1839 jan - sep

2 Periode 1839 - 1887

a. Huis van Bewaring

134 Registers van inschrijving; met signalementen, 1839-1842 7 katernen

135 Register van inschrijving, z.j. 1 stuk
Waarschijnlijk over verschillende jaren.

136-157 Registers van inschrijving van het Huis van Bewaring (model 1), 1842-1887 22 delen

Zie voor toegang op de inv.nrs. 143-157: inv.nrs. 266-270.

136 1842 aug 27 (nr. 193) - 1845 nov 24 (nr. 244)

137 1845 nov 24 (nr. 245) - 1848 sep 12 (nr. 174)

138	1848 sep 13 (nr. 175) - 1849 nov (nr. 197)
139	1849 dec (nr. 198) - 1851 jun 5 (nr. 92)
140	1851 jun 7 (nr. 93) - 1857 dec 9 (nr. 335)
141	1857 dec 11 (nr. 336) - 1859 okt 8 (nr. 319)
142	1859 okt 8 (nr. 320) - 1862 aug 1 (nr. 259)
143	1862 aug 2 (nr. 260) - 1866 mei 12 (nr. 114)
144	1866 mei 13 (nr. 115) - 1871 mei 3 (nr. 58)
145	1871 mei 5 (nr. 59) - 1874 feb 19 (nr. 423)
146	1874 feb 21 (nr. 424) - 1877 jun 29 (nr. 1003)
147	1877 jun 30 (nr. 1004) - 1879 feb 6 (nr. 409)
148	1879 feb 8 (nr. 410) - 1880 apr 3 (nr. 1009)
149	1880 apr 3 (nr. 1) - 1881 mei 10 (nr. 599)
150	1881 mei 10 (nr. 1) - 1882 apr 14 (nr. 176)
151	1882 apr 14 (nr. 177) - 1883 feb 21 (nr. 125) Ontbreekt
152	1883 feb 22 (nr. 126) - 1884 jan 7 (nr. 6)
153	1884 jan 7 (nr. 7) - 1884 nov 3 (nr. 606)
154	1884 nov 3 (nr. 607) - 1885 okt 19 (nr. 505)
155	1885 okt 21 (nr. 506) - 1886 sep 24 (nr. 528) Niet raadpleegbaar
156	1886 sep 25 (nr. 529) - 1887 mei 5 (nr. 280)
157	1887 mei 5 (nr. 281) - 1887 dec (nr. 762)

- 158** Akten van overdracht van gegijzelden om schuld en voorlopig aangehouden en door de deurwaarder aan de cipier; afschriften, 1 omslag
1847-1852

b. Huis van Arrest

- 159** Registers van inschrijving met signalementen; met bijlagen, 3 katernen
1839-1842

- 160-164** Registers van inschrijving (model 2), 5 delen
1842-1887
Tot en met inv.nr. 162 met verwijzingen naar de signalementsregisters, zie inv.nr. 260-265; vanaf inv.nr. 163 met signalementen.
Zie voor toegang op de inv.nrs. 163-164: inv.nrs. 266-270.
Gedeeltelijk met ingeplakte bijlagen.

160	1842 sep 12 (nr. 20) - 1850 sep 14 (nr. 13)
161	1850 sep 26 (nr. 14) - 1855 feb 9 (nr. 5)
162	1855 feb 23 (nr. 6) - 1862 jun 25 (nr. 47)
163	1862 jun 26 (nr. 48) - 1878 jul (nr. 27)
164	1878 aug (nr. 28) - 1887 (nr. 61)

c. Provoosthuis

- 165-167** Registers van inschrijving; met bijlagen, 3 katernen
1839-1841, 1846, 1850
165	1839-1841
166	1846
167	1850

- 168** Bevelschriften van burgemeesters van verschillende gemeenten aan militairen met verlof om zich bij het provoosthuis aan te melden om hun straf te ondergaan, 1 omslag
1850

Het bevelschrift moesten de militairen bij melding bij het provoosthuis overleggen aan de cipier.
Aangetroffen in inv.nr. 167.

- 169-170** Register van inschrijving (model 3),
1851-1861, 1864 - 1886 2 delen
Zie voor toegang op inv.nr. 170: inv.nrs. 268-270.
169 1851-1861
170 1864-1886
Met signalementen.

d. Strafgevangenis

- 171** Registers van inschrijving; met signalementen,
1839-1842 4 katernen
- 172-183** Registers van inschrijving (model 5),
1842-1887 12 delen
Tot en met inv.nr. 174 met verwijzing naar de signalementsregisters, zie inv.nrs. 260-265; vanaf
inv.nr. 175 met signalementen.
Zie voor toegang op de inv.nrs. 175-183: inv.nrs. 266-270.
172 1842 jul 23 (nr. 17) - 1850 apr (nr. 18)
173 1850 mei (nr. 19) - 1855 jan 10 (nr. 6)
174 1855 jan 15 (nr. 7) - 1861 dec 25 (nr. 182)
175 1861 dec 30 (nr. 183) - 1867 jul 6 (nr. 121)
176 1867 jul 13 (nr. 122) - 1873 feb (nr. 239)
177 1873 mrt (nr. 240) - 1876 jan 29 (nr. 820)
178 1876 jan 29 (nr. 821) - 1878 mei 23 (nr. 93)
179 1878 mei 25 (nr. 94) - 1880 jul (nr. 698)
180 1880 aug (nr. 1) - 1882 okt 13 (nr. 179)
181 1882 okt 13 (nr. 180) - 1885 feb 25 (nr. 45)
182 1885 feb 27 (nr. 46) - 1887 sep (nr. 118)
183 1887 okt (nr. 119) - 1887 dec (nr. 196)

3 Periode 1888 - 1972

a. Strafgevangenis

- 184-203** Registers van inschrijving (model A),
1888-1972 20 delen
Zie voor toegang: inv.nrs. 270-283.
184 1888 (nr. 1) - 1891 jan 30 (nr. 714)
185 1891 jan 30 (nr. 715) - 1893 nov 18 (nr. 1428)
186 1893 nov 25 (nr. 1) - 1897 feb 2 (nr. 612)
187 1897 feb 2 (nr. 1) - 1899 (nr. 612)
188 1900 (nr. 1) - 1903 jan 31 (nr. 31)
189 1903 jan 31 (nr. 32) - 1906 mrt 12 (nr. 47)
190 1906 mrt 12 (nr. 48) - 1910 feb 25 (nr. 32)
191 1910 feb 28 (nr. 33) - 1914 jan 8 (nr. 4)
192 1914 jan 8 (nr. 5) - 1917 jan 19 (nr. 15)
193 1917 jan 20 (nr. 16) - 1921 mei 4 (nr. 46)
194 1921 mei 4 (nr. 47) - 1928 aug 3 (nr. 33)
195 1928 aug 25 (nr. 34) - 1936 okt 31 (nr. 422)
196 1936 okt 31 (nr. 423) - 1940 (nr. 139)
197 1941 (nr. 1) - 1945 nov 17 (nr. 138)
198 1945 nov 17 (nr. 139) - 1949 mrt 22 (nr. 61)

- 199** [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2025](#)
1949 mrt 22 (nr. 62) - 1953 feb 23 (nr. 29)
- 200** [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2029](#)
1953 feb 23 (nr. 30) - 1956 sep 4 (nr. 153)
- 201** [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2032](#)
1956 sep 8 (nr. 154) - 1962 okt 2 (nr. 93)
- 202** [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2038](#)
1962 okt 11 (nr. 94) - 1969 aug 4 (nr. 97)
- 203** [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2045](#)
1969 aug 6 (nr. 98) - 1972 (nr. 34)
- [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

b. Huis van Bewaring

204-243

Registers van inschrijving, met uitzondering van de voorlopig aangehouden en (model B),
1888-1972

40 delen

Zie voor toegang: inv.nrs. 270-283.

- 204** 1888 (nr. 1) - 1889 jan 14 (nr. 714)
- 205** 1889 jan 14 (nr. 1) - 1890 jan 3 (nr. 714)
- 206** 1890 jan 5 (nr. 1) - 1891 feb 2 (nr. 666)
- 207** 1891 feb 3 (nr. 1) - 1892 mrt 26 (nr. 702)
- 208** 1892 mrt 26 (nr. 1) - 1893 feb 15 (nr. 702)
- 209** 1893 feb 15 (nr. 703) - 1894 jan 27 (nr. 1404)
- 210** 1894 jan 27 (nr. 1) - 1895 jan 12 (nr. 714)
- 211** 1895 jan 12 (nr. 1) - 1895 okt 10 (nr. 714)
- 212** 1895 okt 10 (nr. 715) - 1896 aug 17 (nr. 1416)
- 213** 1896 aug 17 (nr. 1) - 1897 apr 16 (nr. 714)
- 214** 1897 apr 16 (nr. 1) - 1898 jan 29 (nr. 714)
- 215** 1898 jan 29 (nr. 1) - 1898 dec 9 (nr. 834)
- 216** 1898 dec 9 (nr. 1) - 1899 (nrs. 717)
- 217** 1900 (nr. 1) - 1901 jul 2 (nr. 273)
- 218** 1901 jul 2 (nr. 274) - 1902 dec 18 (nr. 504)
- 219** 1902 dec 18 (nr. 505) - 1904 feb 9 (nr. 114)
- 220** 1904 feb 9 (nr. 115) - 1905 mrt 14 (nr. 156)
- 221** 1905 mrt 14 (nr. 157) - 1906 jun 23 (nr. 302)
- 222** 1906 jun 23 (nr. 303) - 1908 jan 13 (nr. 18)
- 223** 1908 jan 13 (nr. 19) - 1909 jul 9 (nr. 272)
- 224** 1909 jul 11 (nr. 273) - 1911 mei 19 (nr. 170)
- 225** 1911 mei 22 (nr. 171) - 1913 apr 8 (nr. 128)
- 226** 1913 apr 10 (nr. 129) - 1915 apr 26 (nr. 106)
- 227** 1915 apr 27 (nr. 107) - 1917 apr 18 (nr. 124)
- 228** 1917 apr 19 (nr. 125) - 1920 feb 14 (nr. 43)
- 229** 1920 feb 16 (nr. 44) - 1922 mrt 7 (nr. 62)
- 230** 1922 mrt 8 (nr. 63) - 1925 feb 23 (nr. 38)
- 231** 1925 feb 23 (nr. 39) - 1929 jan 1 (nr. 1)
- 232** 1929 jan 2 (nr. 2) - 1932 jan 2 (nr. 1)
- 233** 1932 jan 2 (nr. 2) - 1933 okt 14 (nr. 329)
- 234** 1933 okt 14 (nr. 330) - 1935 jul 16 (nr. 1055)
- 235** 1935 jul 19 (nr. 1056) - 1937 okt 4 (nr. 1792)
- 236** 1937 okt 4 (nr. 1793) - 1940 sep 20 (nr. 188)
- 237** 1940 sep 20 (nr. 189) - 1944 jan 4 (nr. 1)
- 238** 1944 jan 4 (nr. 2) - 1946 jun 15 (nr. 118)
- 239** 1946 jun 15 (nr. 119) - 1947 jul 7 (nr. 392)
- 240** 1947 jul 7 (nr. 393) - 1950 apr 28 (nr. 42)

- [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2026](#)
241 1950 mei 3 (nr. 43) - 1959 mei 13 (nr. 48)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2035](#)
242 1959 mei 14 (nr. 49) - 1967 jun 13 (nr. 35)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2043](#)
243 1967 jul 13 (nr. 36) - 1972 (nr. 18)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

- 244-255** Registers van inschrijving van voorlopig aangehouden en (model C), 12 delen
 1888-1972
 Gedeeltelijk met ingeplakte bijlagen.
 Zie voor toegang: inv.nrs. 270-283.
- 244** 1888 (nr. 1) - 1907 nov 13 (nr. 35)
245 1907 nov 29 (nr. 36) - 1918 jan 16 (nr. 8)
246 1918 jan 17 (nr. 9) - 1925 okt 14 (nr. 45)
247 1925 okt 21 (nr. 46) - 1934 aug 27 (nr. 255)
248 1934 aug 24 (nr. 256) - 1941 (nr. 158)
249 1942 (nr. 1) - 1945 feb 6 (nr. 34)
250 1945 feb 6 (nr. 35) - 1948 sep 21 (nr. 123)
251 1948 sep 21 (nr. 124) - 1954 dec 21 (nr. 96)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
252 1954 dec 23 (nr. 97) - 1960 jul 26 (nr. 63)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2036](#)
253 1960 jul 26 (nr. 64) - 1967 feb 15 (nr. 17)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2043](#)
254 1967 feb 22 (nr. 18) - 1971 (nr. 104)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)
255 1972 (nrs. 1-30)
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

- 256-259** Registers van inschrijving van gegijzelden om schuld (model D); met bijlagen, 4 delen
 1896-1961
 Zie voor toegang: inv.nrs. 270-283.
- 256** 1896 - 1907
257 1908 - 1924 jun 26
258 1924 jun 27 - 1931 jun 12
259 1931 jun 16 - 1961
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2037](#)

b). Indices

- 260-265** Registers van signalementen (model 1a) met verwijzing naar de registers 2 en 5, 5 delen en 1 katern
 (inv.nrs. 160-162 en 172-174),
 [1842 - 1862]
- 260** mannen nrs. 1 - 468 [1842 aug 7 - 1848 mei 6]
261 mannen nrs. 469 - 588 [1848 mei 10 - 1850 mei 6], 1 katern
262 mannen nrs. 589 - 1306 [1850 jun 29 - 1857 mei 27]
263 mannen nrs. 1307 - 2073 [1857 mei 29 - 1862 jun 25]
264 vrouwen nrs. 1 - 125 [1842 okt 26 - 1853 mrt 12]
265 vrouwen nrs. 126 - 328 [1853 mrt 31 - 1862 mei 26]
- 266-283** Alfabetische indices op de namen in de registers van inschrijving, (inv.nrs. 143-157, 163-164 en 175-259)
 - model 1, 2 en 5 (1864 - 1871)
 - model 1, 2, 3, 5 en 6 (1872 - 1886)
 - model 1, 2 en 5 (1887 - 1888)

- model A, B en C (1889 - 1891)
- model A, B, C en D (1891 - 1972)

1864-1972

18 delen

- 266** 1864 - 1867
267 1868 - 1871
268 1872 - 1879
269 1880 - 1883
270 1884 - 1891 jun
 Voorin is de periode 1884 - 1886 opgenomen, daarna is men in 1887 opnieuw begonnen.
 Van het eerste deel mist de letter A.
271 1891 jul - 1896 mei 25
272 1896 mei 26 - 1899 mei 2
273 1899 mei 3 - 1902 jun 5
274 1902 jun 3 - 1906
275 1907 - 1916
276 1917 - 1925
277 1926 - 1935
278 1936 - 1940
279 1941 - 1949 okt 13
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2025](#)
280 1949 okt 14 - 1955
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2031](#)
281 1956 - 1957
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2033](#)
282 1958 - 1961
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2037](#)
283 1962 - 1972
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

c). Bijzondere registratie

- 284** Staat houdende opgave van gedetineerden aan de Commissie van Zedelijke Verbetering over de Gevangenen,
 [1825] 1 stuk
 Bevat 1 inschrijving.
- 285** Extract-vonnissen,
 1826, 1838 - 1839, 1842, 1847 - 1850, 1852 1 omslag
- 286** Staten met maandelijkse overzichten van het aantal dagen, dat elke gevangene in het Huis van Arrest heeft doorgebracht,
 1827-1828 2 katernen
- 287** Staten van de maandelijkse bezetting van het Huis van Arrest,
 1827-1828, 1839 3 katernen
- 288** Staat met namen van gedetineerden, data en geldbedragen,
 1838 1 stuk
 Dit stuk is afgescheurd, waarschijnlijk gaat het om boete, want de letters "boe" zijn nog te zien.
 Aangetroffen in inv.nr. 133.
- 289** Lijst van de op 13 januari 1840 aanwezige gedetineerden,
 1840 1 stuk
 Aangetroffen in inv.nr. 133.

- 290** Staat met namen en data van vonnissen,
1840 1 stuk
Aangetroffen in inv.nr. 159.
- 291** Register van ontvangsten en uitgaven van tot de pistôle toegelaten gedetineerden
(model 9); met aantekeningen,
1887-1953 1 deel
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2029](#)
De laatste inschrijving dateert van 17 juli 1941.
Onder pistôle verstond men de plaatsing -tegen betaling- van een gedetineerde in een afzonderlijk
vertrek met betere verzorging.
- 292** Register van inschrijving van kinderen, die met hun moeders zijn opgenomen
(model 10); met aantekeningen,
1888-1955 1 deel
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2031](#)
De laatste inschrijving dateert van 21 februari 1947.
- 293** Register van penitenciaire dossiers,
1965-1970 1 katern
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)
- 294** Register van persoonsdossiers van gedetineerden,
1965-1970 1 katern
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)
- 3. REGIME**
- 295** Stukken betreffende de reclassering van gedetineerden,
1954-1971 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)
- 296** Stukken betreffende het bezoek aan gedetineerden,
1954-1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
- 297** Stukken betreffende de correspondentie van gedetineerden en de censuur daarop,
1965-1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
- 298** Voorlichtingsfolder voor gedetineerden over een verblijf in het Huis van Bewaring
te Dordrecht; concepten,
1966, 1970 - 1971 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)
- 299** Stukken betreffende verzorging van geschenken en pakketten voor gedetineerden,
1966-1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
- 300** Dossier inzake het geven van toelichting door de directeur aan de Minister van
Justitie op door gedetineerden gestelde vragen aan de maand commissaris van de
Commissie van Toezicht,
1967 3 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2043](#)
- 301** Stukken betreffende de bevordering van de communicatie tussen personeel en

- gedetineerden,
1968 3 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2044](#)
- 302** Stukken betreffende de bezittingen van gedetineerden,
1968-1971 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)
- 303** Brief van de directeur aan de Minister van Justitie met het verzoek een reeds
getroffen regeling met vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie bij de
Arrondissementsrechtbank te Dordrecht aangaande censuur op de correspondentie
van preventief gedetineerden goed te keuren; doorslag, 1969 1 stuk
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2045](#)
- 304** Stukken betreffende ontslag van gedetineerden,
1969-1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)
- 305** Brief van de directeur aan de Minister van Justitie over het ruimer toepassen van
artikel 46 van de Beginselenwet 1953, aangaande strafonderbreking; doorslag, 1970 1 stuk
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)
- 306** Brieven van de Commissie van Toezicht bij het Huis van Bewaring I te Rotterdam en
het hoofd van de Directie Gevangeniswezen van het Ministerie van Justitie over de
geconstateerde verschillen in regime tussen het Huis van bewaring te Dordrecht en
het Huis van Bewaring I te Rotterdam tijdens de tijdelijke overplaatsing in 1971;
afschriften, 1971 2 stukken
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)
- 4. ORDE- EN TUCHTHANDHAVING**
- 307** Verslag van de cipier van zijn bevindingen over de uitbraakpogingen van Nicolaas
Littoy; concept en minuut, 1822 1 stuk
- 308** Brief van de cipier aan het College van Regenten met het verzoek gevangene J.R.
van der Kaay te mogen straffen; met gunstige beschikking van het College, 1877 1 stuk
- 309** Register van aan gedetineerden opgelegde straffen,
1942-1965 1 deel
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2041](#)
- 310** Register van bijzondere voorvallen,
1948-1965 1 deel
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2041](#)
Het betreft zowel ontsnappingspogingen van gedetineerden,
oefeningen en controles als kerkdiensten, benoemingen en bezoeken.
- 311** Register van de controle op de nachtdienst,
1957-1963 1 katern
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2039](#)
De controle bestond uit steekproeven 1 keer per maand.

312-316	Registers van meldingen en rapporten van de bewakers over voorvallen tijdens hun dienst. 1961-1967	4 katernen en 1 deel
312	1961 - 1962 jun 13 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2038	
313	1962 jun 26 - 1963 jan 5 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2039	
314	1962 okt 30 - 1964 apr 3 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2040	
315	1964 apr 20 - 1965 apr Openbaarheid beperkt tot 01-01-2041	
316	1965 jun - 1967, 1 deel Openbaarheid beperkt tot 01-01-2043	
317	Dossiers inzake ontvluchtingen van gedetineerden, 1968-1971 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047	1 omslag
318	Dossiers inzake het nemen van bijzondere maatregelen ten aanzien van gedetineerden in verband met zelfmoord- en ontvluchttingspogingen, 1969-1970 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046	1 omslag
5. ARBEID		
319	Stukken betreffende de arbeid door gedetineerden, 1964-1972 Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048	1 omslag
6. VERZORGING		
320	Brief van Eg. van den Berg, [cipier] te Rotterdam, aan cipier B. van Geluk over de besteding van het geld voor voedsel voor de gevangenen, 1816	1 stuk
321	Brief van J. Kampen, [cipier] te Gorinchem, aan de cipier over de aanbesteding van voeding en verpleging van gedetineerden, 1845	1 stuk
322	Stukken betreffende de bewassing en reparatie van kleding van gedetineerden, 1950-1971	1 omslag
323	Stukken betreffende de haarverzorging van gedetineerden, 1956-1971	1 omslag
324	Stukken betreffende de voeding van gedetineerden, 1964-1972	1 pak
7. ONTSPANNING		
325	Programma's van extra activiteiten rond feestdagen in het Huis van Bewaring, 1960-1972	1 omslag
326	Brief van de directeur aan het Hoofd Directie Gevangeniswezen van het Ministerie van Justitie over de aanstelling van een sportinstructeur bij het Huis van Bewaring;	

afschrift,
1967 1 stuk

327 Stukken betreffende het gebruik van lectuur door de gedetineerden,
1967-1972 1 omslag

328 Stukken betreffende groepsontspanning door gedetineerden,
1970 3 stukken

329 Stukken betreffende decembervieringen in het Huis van Bewaring,
1970-1972 1 omslag

G. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE ORGANEN

1. COMMISSIE VAN TOEZICHT

330 Memorie over taken en werkzaamheden van de Commissie; afdruk,
1957 1 stuk
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2033](#)

331 Notulen van de vergaderingen; met bijlagen,
1961-1971 1 pak
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)

332 Jaarverslagen; concepten,
1961-1966, 1968 - 1970 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2046](#)

333 Stukken betreffende benoeming, herbenoeming en ontslag van leden,
1964, 1967 - 1972 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#)

2. RECLASSERINGSRAAD TE DORDRECHT

334 Agenda's, notulen en andere vergaderstukken van de vergaderingen van de
Reclasseringsraad te Dordrecht, 1962-1965, 1971 - 1973 1 pak
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2049](#)
De notulen bevinden zich steeds bij de vergaderstukken van de volgende vergadering.
Zie voor de voorganger van deze raad inv.nr. 363.

3. REGIONALE EN LANDELIJKE OVERLEGORGANEN VAN HET GEVANGENISWEZEN

335 Verslagen van de bijeenkomsten van de Directie Gevangeniswezen van het
Ministerie van Justitie met de directeurs van de strafgestichten,
1948-1969, 1971 1 pak
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)

336 Verslagen van de "communicatievergaderingen" van de directeurs van de kleine
huizen van bewaring, 1964-1967 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2043](#)

337 Verslag van de "communicatiebijeenkomsten" van de Directie Gevangeniswezen
van het Ministerie van Justitie en de hoofden van de administratie van de

strafgestichten,
1967, 1968

2 stukken

[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2044](#)

338

Verslagen en agenda's van de "communicatievergaderingen" van de directeurs van de gevangenissen en huizen van bewaring van het rayon (Midden-)Zuid,
1969-1971

1 omslag

[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#)

III ARCHIEF VAN DE DIENSTCOMMISSIE BIJ HET HUIS VAN BEWARING TE DORDRECHT, 1961 - 1972

339 Notulen van de vergaderingen,
1963-1971
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2047](#) 1 omslag

340 Ingekomen stukken,
1961-1972
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2048](#) 1 omslag

DOCUMENTATIE

341 Mr. P.W. Alstorpius Grevelink, J.A.H. Netscher en A.C. Pierson, Rapport aan den minister van Justitie der door hen gedane opneming van eenige buitenlandse gevangenen, met daaruit voortvloeiende beschouwingen en voorstellen nopens het gevangeniswezen in Nederland,
1858 1 deel

342 Jaarverslagen van de Reclasserings-commissie te Dordrecht,
1927-1930 4 katernen

343 Mr. E.A.M. Lamers, De Commissies van Toezicht bij de Strafgestichten onder de Beginselenwet Gevangeniswezen 1951, 's-Gravenhage,
1959 2 1 deel

344 "Nu u hier bent", leidraad voor gedetineerden in de huizen van bewaring, uitgave van het Ministerie van Justitie - Directie Gevangeniswezen; met bijlage over de huisregels van het Huis van Bewaring te Dordrecht,
1971 1 deel

345 Artikelen uit kranten aangaande de voorgenomen tijdelijke sluiting van enige huizen van bewaring, waaronder Dordrecht,
1972 5 stukken

BIJLAGEN

CONCORDANS

Concordantie op de registers van de gedetineerden en de indices bij die registers van oude naar nieuwe nummers

Oud	Nieuw
28	266
29	267
30	268
31	269
32	270
33	271
34	272
35	273
36	274
37	275
38	260
39	261
40	262
41	263
42	264
43	265
44	106
45	107
46	108
47	109
48	110
49	111
50	112
51	113
52	114
53	115
54	116
55	117
56	118
57	119

Oud	Nieuw
58	120
59	121
60	122
61	123
62	124
63	125
64	126
65	127
66	128
67	129
68	130
69	131
70	132
71	133
72	159
73	160
74	161
75	162
76	163
77	164
78	244
79	245
80	246
81	247
82	248
83	249
84	134
85	136
86	137
87	138
88	139
89	140
90	141
91	142
92	143
93	144

Oud	Nieuw
94	145
95	146
96	147
97	148
98	149
99	150
100	151
101	152
102	153
103	154
104	155
105	156
106	157
107	204
108	205
109	206
110	207
111	208
112	209
113	210
114	211
115	212
116	213
117	214
118	215
119	216
120	217
121	218
122	219
123	220
124	221
125	222
126	223
127	224
128	225
129	226

Oud	Nieuw
130	227
131	228
132	229
133	230
134	231
135	232
136	233
137	234
138	235
139	236
140	237
141	171
142	171
143	135, 171
144	172
145	173
146	174
147	175
148	176
149	177
150	178
151	179
152	180
153	181
154	182
155	183
156	184
157	185
158	186
159	187
160	188
161	189
162	190
163	191
164	192
165	193

Oud	Nieuw
166	194
167	195
168	196
169	197
170	165
171	166
172	167
173	169
174	170
175	256
176	257
177	258
178	259
179	276
180	277
181	278
182	279
183a	292
183b	291
192	198
193	199
194	200
195	201
196	202
197	203
198	238
199	239
200	240
201	241
202	242
203	243
204	250
205	251
206	252
207	253
208	254

Oud	Nieuw
209	255
210	280
211	281
212	282
213	283